

عنوان: بررسی تجارب معلمان تازه کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های تدریس در سال اولسروه رضازاده^۱، ادریس اسلامی^{۲*}**چکیده****اطلاعات مربوط به****مقاله****کلید واژگان**معلمان تازه‌کار،
چالش‌های آموزشی،
چالش‌های
مدیریتی،
چالش‌های

هدف اصلی این پژوهش، بررسی و شناسایی تجارب معلمان تازه کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های تدریس در سال اول بود. پژوهش حاضر با بهره‌گیری از رویکرد کیفی و به روش پدیدار شناسی به انجام رسید. شرکت کنندگان این مطالعه، معلمان تازه استخدام آموزش و پرورش هستند که ده نفر از دبیران با روش‌های هدفمند و گلوله برفی انتخاب شدند. جهت گردآوری داده‌ها از مصاحبه نیمه ساختاری استفاده شد. روایی مصاحبه‌ها توسط استاد راهنما تأیید گردید. در این پژوهش پایایی روش کیفی از طریق تهیه و بکارگیری چارچوبی مدون برای مصاحبه کنترل می‌شود. این چارچوب مدون پس از تأیید استادان و اطمینان از کارایی آن در پوشش اهداف در تمام مصاحبه‌ها به کار گرفته شد. همچنین برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از روش اسمیت و همکاران که حاوی سه نوع کدگذاری تم، برجسب تم و خوشه تم می باشد، استفاده گردید. بر اساس مصاحبه‌ها از معلمان تازه کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های تدریس در سال اول ۲۲ خوشه تم با عناوین ۱- فقدان نظارت و راهنمایی، ۲- وجود رفتارهای سازمانی نامناسب، ۳- نامناسب بودن حجم منابع یادگیری، ۴- وجود مشکلات زبانی و نوشتاری دانش آموزان، ۵- چالش‌های روان شناختی دانش آموزان، ۶- ضعف در برنامه‌ریزی آموزشی ۷- چالش‌های دانش آموزان دارای اختلالات رفتاری، ۸- کاستی در پیوند میان مدرسه و خانواده، ۹- عدم تناسب رفتارهای دانش آموزان با برخوردهای احترام آمیز معلم، ۱۰- چالش در مهارت‌های ارتباطی، ۱۱- محوریت افراطی اجتماعی کودک، ۱۲- کم توجهی به تفاوت‌های فردی، ۱۳- کاهش انگیزه شغلی معلمان، ۱۴- استرس شغلی، ۱۵- عدم اعتماد به موفقیت شخصی در فرایند یاددهی — یادگیری، ۱۶- عدم رعایت اصل اخلاقی امانت‌داری، ۱۷- آمیختگی مسائل خانوادگی معلم با مدرسه، ۱۸- عدم رعایت اصل تربیتی آزادی، ۱۹- اتکای هزینه‌های خاص مدرسه بر معلمان، ۲۰- نبود لوازم و تجهیزات مادی و آموزشی مناسب و ۲۱- شرایط معیشتی نامناسب معلمان شناسایی شدند.

^۱ آموزش و پرورش مهاباد، کردستان، ایران serwarezazadeh761@gmail.com^{۲*} نویسنده مسئول: دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد مهاباد، کردستان، ایران edrisislami@yahoo.com

مقدمه

آموزش و پرورش به عنوان مهم ترین نهاد اجتماعی برآمده از متن جامعه و در عین حال سازنده و تکامل دهنده آن است و تأثیر آن بر پیشرفت جامعه، امری کاملاً محسوس است. آموزش و پرورش، مسئولیت های بزرگی برای تحقق اهداف فردی و اجتماعی بر عهده گرفته است و به عنوان بهترین فرصت برای شکوفاسازی استعداد های انسانی، مطرح و مورد نظر متخصصان و دست اندرکاران تعلیم و تربیت بوده است (شاهدوستی، ۱۳۹۰). نظام آموزشی هر کشور از نظر نیروی انسانی و مشاغل ایجاد شده در آن، بالاترین رتبه را در میان سازمان و دستگاه های دولتی دارد. بر این اساس، نظام آموزشی را می توان یکی از پیچیده ترین زیر نظام های اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی منظور داشت (ادیب، احدی ارسون و مولاقلاجی، ۱۳۹۵).

نیروی انسانی در هر سازمان از عوامل مؤثر در بقای آن سازمان به شمار می آید. سازمان آموزش و پرورش و وسعت وظایف آن، با گسترش علوم و تجارب بشری و توسعه فناوری و پیشرفت های صنعتی، از شاخص های مهم رشد در هر جامعه به حساب می آید. یکی از وظایف مهم این سازمان، تربیت نیروی انسانی مولد، کارآمد و واجد مهارت های فنی است (صافی، ۱۳۹۰). کیفیت عملکرد کارکنان از مهم ترین عواملی است که در موفقیت یا عدم موفقیت هر سازمان نقش دارد. یکی از چالش ها و مشکلاتی که نظام آموزش ایران با آن روبه رو است، مربوط به منابع انسانی است. معلمان، مهم ترین نیروی انسانی سازمان آموزش و پرورش محسوب می شوند. بدون تردید، معلم در مقام اصلی ترین و تأثیرگذارترین عنصر آموزش و پرورش به گونه ای مستقیم مهم ترین نقش را در یادگیری دانش آموزان دارد ولی آیا هر فردی می تواند معلم اثربخشی باشد؟

مهم ترین دوره تحصیلی در تمام نظام های آموزشی، دوره ابتدایی است زیرا رشد همه جانبه فرد در این دوره، بیشتر انجام می شود. این دوره تداوم بخش تکوین شناختی، زیستی و اجتماعی کودک است و فرصت مناسبی است برای تحصیل، تربیت و یادگیری شیوه ارتباط صحیح با دیگران و شکوفایی تدریجی استعدادها و همچنین شکل گیری شخصیت کودک (پورعلی، سیف نراقی و نادری، ۱۳۹۴). دوره ابتدایی، نقش به سزایی در رشد سائق پیشرفت و موفقیت خودپنداری، سلامت روانی و عملکرد مناسب کودکان دارد. اولین گام در راستای بهبود یادگیری، شناسایی مشکلات حاکم بر آن است (شفائی و صالحی، ۱۳۹۶). این شکل گیری و رمز موفقیت آن در دست کسانی است که با کودک این راه را می پیمایند (علاقه بند، ۱۳۹۲). به دلیل اهمیت نقشی که معلمان این دوره تحصیلی در رشد تربیتی و آموزشی دانش آموزان بر عهده دارند تا دوره های تحصیلی آینده شکل بگیرد، لازم است جنبه های مهم فعالیت آموزشی و پرورشی این دوره از نگاه معلمان شناخته شود.

بیشترین فشار و سختی که معلمان در طول زندگی حرفه ای خود تحمل می کنند در سال های آغازین شروع به کارشان است. در ادبیات مربوط به موضوع معلمان تازه کار از سال های اولیه شغل معلمی معمولاً تعبیر به فرو رفتن یا شنا کردن می شود. این تعبیر به خوبی ویژگی های سال های نخستین تدریس را نشان می دهد. فشار ناشی از مواجه شدن با پدیده های رایج در دنیای معلمی و مسائل و مشکلاتی که معلمان تازه کار به طور خاص آن ها را تجربه می کنند، ممکن است تدریس را برای معلم مبتدی به امری هولناک و تجربه بی کسی و تنهایی تبدیل نموده و به غرق شدن معلم در مشکلات ختم شود. در نتیجه، وی پس از تلاش و کشمکش های بسیار اغلب اعتماد به نفس و توان خود را در برابر موقعیت های تنش زا از دست داده و دچار ناکامی و سرخوردگی می شود. نرخ بالای نقل و انتقال و فرسایش شغلی و حتی ترک شغل (بین ۱۰ تا ۵۰ درصد) در میان معلمان نموده ای از این وضعیت هستند (یعقوب نژاد قاین، بهرنگی

و زین‌آبادی، ۱۳۹۴). ویتمن (۱۹۸۴) بیان می‌کند که بیشتر تحقیقات وجود سردرگمی را در تازه‌واردان نشان داده است. او ۲۴ حوزه مشکل‌دار را شناسایی و بر اساس اهمیتشان طبقه‌بندی کرد و انضباط کلاسی را به‌عنوان جدی‌ترین حوزه مطرح کرد (به نقل از آرش، احمدی اصل، عباسی و علی پور، ۱۳۹۲). اضطراب ناشی از ورود به محیط کلاس و مدرسه همراه با کم‌تجربگی، معلمان تازه‌کار را در سال‌های اولیه کارشان گاهی تا سر حد ترک شغل تحت فشار قرار می‌دهد (یعقوب نژاد قاین و همکاران، ۱۳۹۴).

از آنجاکه معلمان رکن اساسی در فرایند یاددهی-یادگیری هستند، بنابراین از تجارب آن‌ها می‌توان اطلاعات مفید و گران بهایی به دست آورد. هر انسانی دنیای منحصر به فردی از ادراک و تصورات دارد که از آگاهی‌ها و تجربیات وی نشأت می‌گیرد، اما مجموعه‌ای از الگوهای ادراکی مشابه در میان افراد در جامعه حاکم است که می‌توان آن‌ها را کشف و فرمول‌بندی کرد (افتخاری، بدری، پایدار و سودای، ۱۳۹۱). به نظر می‌رسد کشف تجارب معلمان در ارتباط با ویژگی‌ها، رفتارها، تعامل‌ها، واکنش‌های بین خود دانش‌آموزان، خانواده و مدرسه موجب شناسایی عوامل بالقوه مثبت می‌شود و در نتیجه، با به‌کارگیری این نتایج می‌توان از بسیاری ناهنجاری‌های رفتاری دانش‌آموزان جلوگیری و زمینه را فراهم کرد تا انرژی معلمان و دانش‌آموزان در جهت بالندگی آنان هدایت شود. اگر تجربه‌های معلمان کشف و از آن‌ها در جهت کاربرد در محیط مدرسه استفاده شود، تجربه‌های بسیار غنی برای دانش‌آموزان و حتی والدین آن‌ها فراهم می‌آید و کسب مهارت‌های رشدی و تحولی آنان را تسهیل خواهد کرد (محمدی، ناصری جهرمی، مختاری، حسام پور و ناصری جهرمی، ۱۳۹۷). از سوی دیگر، مروری نقادانه بر پژوهش‌های انجام‌شده نشان می‌دهد که در کمتر پژوهشی، به بررسی فهم تجارب معلمان از این موضوع پرداخته شده است. بنابراین مطالعه این پدیده با بهره‌گیری از تجارب معلمان، ضرورت دارد. با توجه به آنچه گفته شد، مسأله اصلی این پژوهش عبارت است از معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های تدریس در سال اول چه تجارب دارند؟

سؤال‌های پژوهش

۱. معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های آموزشی تدریس در سال اول چه تجارب دارند؟
۲. معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های مدیریتی تدریس در سال اول چه تجارب دارند؟
۳. معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اجتماعی تدریس در سال اول چه تجارب دارند؟
۴. معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های روان‌شناختی تدریس در سال اول چه تجارب دارند؟
۵. معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اخلاقی حرفه‌ای تدریس در سال اول چه تجارب دارند؟
۶. معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اقتصادی تدریس در سال اول چه تجارب دارند؟

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر با رویکرد کیفی و روش پدیدارشناسی انجام خواهد شد. شرکت کنندگان در این مطالعه، معلمان تازه کار سال اول ابتدایی شهرستان مهاباد هستند که ده نفر از با روش نمونه‌گیری هدفمند و گلوله برفی انتخاب شده‌اند. برای تعیین تعداد آنها، از معیار اشباع نظری استفاده شده است به این معنی که فرآیند مصاحبه تا جایی ادامه پیدا می‌کند که تمام جواب‌های بدست آمده حاصل از مصاحبه شرکت کنندگان، تکراری باشد و اطلاعات جدیدی ارائه نشود.

جدول ۱. لیست و مشخصات جدول معلمان شرکت‌کننده در مصاحبه

ردیف	جنسیت	سن	مدرک	سابقه خدمت
۱	مرد	۲۸	کارشناسی ارشد	۲
۲	مرد	۳۴	کارشناسی	۲
۳	مرد	۲۲	کارشناسی	۱
۴	مرد	۲۴	کارشناسی ارشد	۲
۵	مرد	۲۷	کارشناسی ارشد	۳
۶	زن	۲۵	کارشناسی	۲
۷	زن	۲۷	کارشناسی	۱
۸	زن	۳۰	کارشناسی	۱
۹	زن	۲۴	کارشناسی ارشد	۱
۱۰	زن	۲۶	کارشناسی	۲

در این مطالعه، از دو شیوه گردآوری اطلاعات بهره گرفته می‌شود: روش اول، کتابخانه‌ای است. در این روش، با تکیه بر منابع، کتب، مقالات و پژوهش‌های مختلف، اطلاعات مربوط به مبنای نظری پژوهش را گردآوری می‌کنیم. روش دوم، میدانی است و از طریق مصاحبه نیمه ساختاریافته اطلاعات جمع‌آوری می‌گردد. روش تجزیه و تحلیل اطلاعات، تفسیری بر مبنای الگوی اسمیت و همکاران است. در این روش، پژوهشگر درصد است تا در حد امکان، به آشکار نمودن پیام‌های نهفته در متن نوشتاری مصاحبه بپردازد (فرخزاد، ۱۳۹۵). پس از شناسایی واحدهای معنایی، سه نوع کد تم، برچسب تم و خوشه تم انجام گرفته شده است.

یافته‌های پژوهش

سؤال شماره ۱: معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های آموزشی تدریس در سال اول چه تجربی دارند؟ جدول شماره ۲، یافته‌های مربوط به سؤال اول این پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول شماره ۲، یافته‌های مربوط به سؤال اول

تم	برچسب تم	خوشه تم
نبود راهنما عدم گوشزد ضعف‌ها و مشکلات تدریس معلمان توسط راهبران آموزشی	بی‌توجهی راهبران آموزشی در امر راهنمایی معلمان تازه کار	فقدان نظارت و راهنمایی
زیاد بودن حجم کتب درسی	حجم بودن کتب درسی	نامناسب بودن حجم منابع یادگیری
ناتوانی دانش آموزان در ادا کردن کلمات جدید به دلیل دوزبانگی آنها	چالش‌های دوزبانگی دانش‌آموزان	وجود مشکلات زبانی و نوشتاری دانش‌آموزان
ناتوانی دانش آموزان سال اول در گرفتن مداد	چالش‌های نوشتاری کودکان	چالش‌های روان شناختی دانش‌آموزان
حواس پرتی دانش آموزان	عدم تمرکز دانش‌آموزان	عدم اعتماد به موفقیت شخصی در فرایند یاددهی - یادگیری
احساس ناتوانی در تدریس مؤثر	عدم اعتماد به نفس در تدریس	

بر اساس مصاحبه‌ها از معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های آموزشی تدریس در سال اول پنج خوشه تم با عنوان ۱- فقدان نظارت و راهنمایی، ۲- نامناسب بودن حجم منابع یادگیری، ۳- وجود مشکلات زبانی و نوشتاری دانش‌آموزان و ۴- چالش‌های روان شناختی دانش‌آموزان و ۵- عدم اعتماد به موفقیت شخصی در فرایند یاددهی — یادگیری و یک برچسب تم برای درون‌مایه شماره یک با عنوان بی‌توجهی راهبران آموزشی در امر راهنمایی معلمان تازه کار، یک برچسب تم برای درون‌مایه شماره دو با عنوان حجیم بودن کتب درسی، دو برچسب تم برای درون‌مایه شماره سه با عنوان الف- چالش‌های دوزبانگی دانش‌آموزان و ب- چالش‌های نوشتاری کودکان و یک برچسب تم برای درون‌مایه شماره چهار با عنوان عدم تمرکز دانش‌آموزان و یک برچسب تم برای درون‌مایه شماره پنج با عنوان عدم اعتماد به نفس در تدریس آشکار شد که در زیر آن‌ها را بیان خواهیم کرد.

۱- فقدان نظارت و راهنمایی

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های آموزشی تدریس، به فقدان نظارت و راهنمایی اشاره شده است. این مضمون شامل یک برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

– بی‌توجهی راهبران آموزشی در امر راهنمایی معلمان تازه کار

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های آموزشی تدریس، به بی‌توجهی راهبران آموزشی در امر راهنمایی معلمان تازه کار توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «اینکه کسی نیست یک معلم تازه کار را به خوبی راهنمایی و کمک کنه چالش جدی است» و معلم دیگر می‌گوید: «راهبران آموزشی ضعف‌ها و مشکلات تدریس را به معلمان تازه کار گوشزد نمی‌کنند».

۲- نامناسب بودن حجم منابع یادگیری

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های آموزشی تدریس، به نامناسب بودن حجم منابع یادگیری اشاره شده است. این مضمون شامل یک برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

– حجیم بودن کتب درسی

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های آموزشی تدریس، به تعاملات تحکم‌آمیز کادر مدیریتی مدرسه با معلمان تازه کار توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «مشکلی که داشتیم در رابطه با بودجه بندی کتاب و اتمام کتاب در طول سال بود، حجم کتابها بسیار زیاد بود و برای معلم تازه کار پیدا کردن روش تدریس مرتبط و هماهنگی با دانش آموز زمان بر است و معمولاً کتاب در طول سال تمام نمی‌شود».

۳- وجود مشکلات زبانی و نوشتاری دانش‌آموزان

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های آموزشی تدریس، به وجود مشکلات زبانی و نوشتاری دانش‌آموزان اشاره شده است. این مضمون شامل دو برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

الف- چالش‌های دوزبانگی دانش‌آموزان

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های آموزشی تدریس، به چالش‌های دوزبانگی دانش‌آموزان توجه شده است. یکی از مصاحبه‌شونده‌ها گفت: «دانش‌آموزان در فضای جدید مدرسه‌ها در کلاس با کلمات جدید آشنا می‌شوند که گاهی هنگام ادا کردن آنها دچار مشکل می‌شوند، دلیل وجود این چالش هم این است که دانش‌آموزان در فضای خانه بیشتر به زبان محلی صحبت می‌کنند و به ندرت از زبان فارسی در صحبت‌های روزمره استفاده می‌کنند».

ب- چالش‌های نوشتاری کودکان

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های آموزشی تدریس، به چالش‌های نوشتاری کودکان توجه شده است. یکی از مصاحبه‌شونده‌ها گفت: «اکثر دانش‌آموزان پایه اول در گرفتن مداد مشکل داشتند. من سال اول که تدریس می‌کردم حدود یک ماه یا یک ماه و نیم بود که دانش‌آموز پایه اول به طرز صحیح نمی‌توانست مدادش بگیرد ولی کم کم این مشکل رفع شد».

۴- چالش‌های روان شناختی دانش‌آموزان

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های آموزشی تدریس، به چالش‌های روان شناختی دانش‌آموزان اشاره شده است. این مضمون شامل یک برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

– عدم تمرکز دانش‌آموزان

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های آموزشی تدریس، به عدم تمرکز دانش‌آموزان توجه شده است. یکی از مصاحبه‌شونده‌ها گفت: «اکثر دانش‌آموزان هنگامی که من به‌شون تدریس می‌کنم دچار حواس پرتی می‌شوند، تمرکز ندارند مثلاً وقتی که پایه‌های دیگر را تدریس می‌کنند بیشتر به درس پایه‌های دیگر توجه می‌کنند تا دروس خودشان».

۵- عدم اعتماد به موفقیت شخصی در فرایند یاددهی – یادگیری

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های آموزشی تدریس، به عدم اعتماد به موفقیت شخصی در فرایند یاددهی – یادگیری اشاره شده است. این مضمون شامل یک برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

– عدم اعتماد به نفس در تدریس

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های آموزشی تدریس، به عدم اعتماد به نفس در تدریس توجه شده است. یکی از مصاحبه‌شونده‌ها گفت: «سال اول وقتی که تدریس می‌کردم دانش‌آموزان اونجوری

که باید یاد نمی‌گرفتن همیشه احساس می‌کردم مشکل از خودم من کافی نبودم من درست تدریس نکردم و خیلی استرس داشتم مثلاً می‌فهمدم خونه فکر می‌کردم که کل اون روز و اون شب و ناراحت می‌شدم می‌گفتم که حتماً من خوب نیستم».

سؤال شماره ۲: معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های مدیریتی تدریس در سال اول چه تجربی دارند؟ جدول شماره ۳، یافته‌های مربوط به سؤال دوم این پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول شماره ۳: یافته‌های مربوط به سؤال دوم

تم	برچسب تم	خوشه تم
چالش مدیریت زمان چالش بودجه بندی دروس	عدم تناسب زمان بندی تدریس با حجم تعیین شده کتاب درسی	ضعف در برنامه‌ریزی آموزشی
مدیریت والدین و همکاری آنها با معلم مدیریت دل‌پستگی شدید برخی از دانش آموزان به خانواده	کاستی در مدیریت تعامل معلم با خانواده‌ها	کاستی در پیوند میان مدرسه و خانواده
پیامدهای منفی رفتار صمیمانه معلم در برخورد با دانش آموزان تأثیر سوء سهل گیری معلم بر نظم و انضباط دانش آموزان	سوء استفاده از رفتارهای صمیمانه و آسان گیرانه معلم	عدم تناسب رفتارهای دانش آموزان با برخوردهای احترام آمیز معلم
فشارها و انتظارات عوامل مدرسه از معلمان ایراد گرفتن زیاد از معلمان تازه‌کار توسط مدیر و معاون مدرسه	تعاملات تحکم‌آمیز کادر مدیریتی مدرسه با معلمان تازه کار	وجود رفتارهای سازمانی نامناسب

بر اساس مصاحبه‌ها از معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های مدیریتی تدریس در سال اول چهار خوشه تم با عناوین ۱- ضعف در برنامه‌ریزی آموزشی، ۲- کاستی در پیوند میان مدرسه و خانواده و ۳- عدم تناسب رفتارهای دانش‌آموزان با برخوردهای احترام آمیز معلم ۴- وجود رفتارهای سازمانی نامناسب و یک برچسب تم برای درون‌مایه شماره یک با عنوان عدم تناسب زمان بندی تدریس با حجم تعیین شده کتاب درسی، یک برچسب تم برای درون‌مایه شماره دو با عنوان کاستی در مدیریت تعامل معلم با خانواده‌ها و یک برچسب تم برای درون‌مایه شماره سه با عنوان سوء استفاده از رفتارهای صمیمانه و آسان‌گیرانه معلم و یک برچسب تم برای درون‌مایه شماره چهار با عنوان تعاملات تحکم‌آمیز کادر مدیریتی مدرسه با معلمان تازه کار آشکار شد که در زیر آن‌ها را بیان خواهیم کرد.

۱- ضعف در برنامه‌ریزی آموزشی

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های مدیریتی تدریس، به ضعف در برنامه‌ریزی آموزشی اشاره شده است. این مضمون شامل یک برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

– عدم تناسب زمان بندی تدریس با حجم تعیین شده کتاب درسی

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های مدیریتی تدریس، به عدم تناسب زمان بندی تدریس با حجم تعیین شده کتب درسی توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «یکی از چالش‌ها، مدیریت زمان است» و دیگری می‌گفت: «از لحاظ مدیریت تدریس معلم با بودجه بندی و همچنین سطح پیشرفت کلاس مواجه است».

۲- کاستی در پیوند میان مدرسه و خانواده

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های مدیریتی تدریس، به کاستی در پیوند میان مدرسه و خانواده اشاره شده است. این مضمون شامل یک برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

- کاستی در مدیریت تعامل معلم با خانواده‌ها

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های مدیریتی تدریس به کاستی در مدیریت تعامل معلم با خانواده‌ها توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «پایه اول ابتدایی تجربه جدید برای کودکان و همچنین خانواده‌هایشان محسوب میشه و این تجربه نیاز به مدیریت والدین و همکاری با معلم دارد» و معلم دیگر می‌گفت: «بعضی از دانش آموزان دلبستگی بسیار زیادی به خانواده دارند و شاید مدیریت این دلبستگی و رفع این مشکل برای معلم سخت باشد».

۳- عدم تناسب رفتارهای دانش‌آموزان با برخوردای احترام آمیز معلم

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های مدیریتی تدریس، به عدم تناسب رفتارهای دانش‌آموزان با برخوردهای احترام آمیز معلم اشاره شده است. این مضمون شامل یک برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

- سوء استفاده از رفتارهای صمیمانه و آسان‌گیرانه معلم

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های مدیریتی تدریس، به سوء استفاده از رفتارهای صمیمانه و آسان‌گیرانه معلم توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «در سال‌های اولیه تدریس نسبت به بچه‌ها خیلی آسان می‌گرفتم و این مساله باعث شد که برخی از بچه‌ها بیش از حد در کلاس شیطنت کنند و نظم کلاس را به هم بریزند»، معلم دیگر می‌گفت: «در اوایل شغلم دوست داشتم با دانش‌آموزان صمیمی باشم و هیچوقت نسبت به هیچ‌کدام از آنها رفتار تندی نشان ندهم. تمایل داشتم دانش‌آموزانم مرا از همه بیشتر دوست داشته باشند. این تمایلات من باعث شد که مهربان بودن من روی بعضی از دانش‌آموزان تأثیر بگذارد و آنها را در درس خواندن دچار تنبلی کند».

۴- وجود رفتارهای سازمانی نامناسب

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های مدیریتی تدریس، به وجود رفتارهای سازمانی نامناسب اشاره شده است. این مضمون شامل یک برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

- تعاملات تحکم‌آمیز کادر مدیریتی مدرسه با معلمان تازه کار

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های مدیریتی تدریس، به تعاملات تحکیم‌آمیز کادر مدیریتی مدرسه با معلمان تازه کار توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «فشارهای افراد دست بالایی و انتظاراتی که از یک معلم دارند در سال اول تدریس زیاد است»، معلم دیگر می‌گفت: «پارسال اولین سال تدریس من بود، مدیر و معاون مدرسه مرتب از من ایراد می‌گرفتند و تذکر می‌دادند و اصلاً در جهت اصلاح کار من هیچ پیشنهادی نمی‌دادند کار آنها فقط ایراد گرفتن بود و این من را ناراحت می‌کرد».

سؤال شماره ۳: معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اجتماعی تدریس در سال اول چه تجاربی دارند؟ جدول شماره ۴، یافته‌های مربوط به سؤال سوم این پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول ۴، یافته‌های مربوط به سؤال سوم

خوشه تم	برچسب تم	تم
چالش در مهارت‌های ارتباطی	ضعف در تعامل با دانش‌آموزان	ناتوانی در برقراری ارتباط درست با دانش‌آموزان
		تعامل والدین یا معلمان
		کمبود ارتباط عمیق بین معلم و خانواده‌ها
		بی‌توجهی برخی والدین به توصیه‌های معلم
چالش در مهارت‌های ارتباطی	وجود مشکلات در روابط میان معلمان و خانواده	عدم حفظ عزت و شأن معلم از سوی والدین

بر اساس مصاحبه‌ها از معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اجتماعی تدریس در سال اول دو خوشه تم با عناوین ۱- چالش در مهارت‌های ارتباطی و دو برچسب تم برای درون‌مایه شماره یک با عنوان الف- ضعف در تعامل با دانش‌آموزان و ب- وجود مشکلات در روابط میان معلمان و خانواده آشکار شد که در زیر آن‌ها را بیان خواهیم کرد.

چالش در مهارت‌های ارتباطی

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اجتماعی تدریس، به عدم تناسب رفتارهای دانش‌آموزان با برخوردی احترام‌آمیز معلم اشاره شده است. این مضمون شامل دو برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

الف- ضعف در تعامل با دانش‌آموزان

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اجتماعی تدریس به ضعف در تعامل با دانش‌آموزان توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «برای معلم تازه کار ممکن است این چالش‌ها وجود داشته باشد که نتواند با دانش‌آموزان ارتباط درستی برقرار کند».

ب- وجود مشکلات در روابط میان معلمان و خانواده

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اجتماعی تدریس، به وجود مشکلات در روابط میان معلمان و خانواده توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «همین طور که می‌دانید تعامل با والدین بسیار مهمه. پیش اومده که من در جلسه اولیا مربیان نتونستم خیلی از درخواست‌های خودمو به صورت شفاف برای والدین بیان کنم برعکس

مدارس شهری، تعامل با معلم در مدارس روستایی خیلی کمتره یعنی نمی‌تونیم خیلی از مشکلات دانش‌آموزان را با والدین بیان کنیم چون حقیقت اینه که پیگیر دانش‌آموز نیستند». معلم دیگر می‌گفت: «پیگیری اولیا از وضعیت دانش‌آموزان می‌تواند یک رابطه عمیق بین معلم و دانش‌آموز ایجاد کند ولی متأسفانه این ارتباط بین معلم و خانواده‌ها کم است». دیگری می‌گفت: «بعضی از والدین به توصیه‌هایی که معلم در ارتباط با دانش‌آموزان بیان می‌کند، اصلاً اهمیت نمی‌دهند» و معلم دیگر می‌گفت: «مشکلات زیادی هست اما اون چیزی که منو واقعاً اذیت می‌کنه و دیدم، احترام و عزت و شأن معلمی توسط والدین حفظ نمیشه و واقعاً خیلی بی‌احترامی می‌شه. جالب اینجاست معلم هیچ‌گونه پشتیبانی نداره و آموزش و پرورش حق رو میده به والدین».

سؤال شماره ۴: معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های روان‌شناختی تدریس در سال اول چه تجاربی دارند؟ جدول شماره ۵، یافته‌های مربوط به سؤال چهارم این پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول شماره ۵، یافته‌های مربوط به سؤال چهارم

تم	برچسب تم	خوشه تم
ناتوانی در پوشش دادن تفاوت‌های شخصیتی و یادگیری دانش‌آموزان	ضعف در توجه جامع‌نگرانه به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان	کم توجهی به تفاوت‌های فردی
نداشتن انگیزه کافی معلم	بی‌انگیزگی معلم	کاهش انگیزه شغلی معلمان
نبود تجربه و استرس زیاد استرس معلم در مورد توفیق دانش‌آموزان در یادگیری مهارت‌های خواندن و نوشتن	استرس در باب موفقیت شغلی	استرس شغلی
فشارهای روانی ناشی از زندگی شخصی و مقام‌های بالا به معلم خستگی عصبی و روانی ناشی از بی‌نظمی در کلاس درس	تنیدگی شغلی	
نحوه برخورد با دانش‌آموزان بیش‌فعال و کنترل آنها	وجود مشکلات در مدیریت دانش‌آموزان بیش‌فعال	چالش‌های دانش‌آموزان دارای اختلالات رفتاری
کودک سالاری	توجه بیش از اندازه به کودک	محوریت افراطی کودک

بر اساس مصاحبه‌ها از معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های روان‌شناختی تدریس در سال اول چهار خوشه تم با عناوین ۱- کم توجهی به تفاوت‌های فردی، ۲- کاهش انگیزه شغلی معلمان، ۳- استرس شغلی و ۴- چالش‌های دانش‌آموزان دارای اختلالات رفتاری و ۵- محوریت افراطی کودک و یک برچسب تم برای درون‌مایه شماره یک با عنوان ضعف در توجه جامع‌نگرانه به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان، یک برچسب تم برای درون‌مایه شماره دو با عنوان بی‌انگیزگی معلم، دو برچسب تم برای درون‌مایه شماره سه با عنوان الف- استرس در باب موفقیت شغلی و ب- تنیدگی شغلی و یک برچسب تم برای درون‌مایه شماره چهار با عنوان وجود مشکلات در مدیریت دانش‌آموزان بیش‌فعال و یک برچسب تم برای درون‌مایه شماره پنج با عنوان توجه بیش از اندازه به کودک آشکار شد که در زیر آن‌ها را بیان خواهیم کرد.

۱- کم توجهی به تفاوت‌های فردی

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های روان‌شناختی تدریس، به کم توجهی به تفاوت‌های فردی اشاره شده است. این مضمون شامل یک برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

– ضعف در توجه جامع‌نگرانه به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های روان‌شناختی تدریس، به ضعف در توجه جامع‌نگرانه به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان توجه شده است. یکی از مصاحبه‌شونده‌ها گفت: «در یک کلاس درس با تفاوت فردی از لحاظ شخصیت و همچنین نوع یادگیری دانش‌آموزان مواجه هستیم و برای تدریس باید همه اینها را در نظر گرفته شود معلمی که آشنایی کامل با این موارد نداشته باشد، ممکن است حتی دانش‌آموز نسبت به درس دل‌سرد شود».

۲- کاهش انگیزه شغلی معلمان

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های روان‌شناختی تدریس، به کاهش انگیزه شغلی معلمان اشاره شده است. این مضمون شامل یک برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

– بی‌انگیزگی معلم

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های روان‌شناختی تدریس، به بی‌انگیزگی معلم توجه شده است. یکی از مصاحبه‌شونده‌ها گفت: «ممکن است یک معلم برای تدریس اصلاً انگیزه نداشته باشد، انگیزه ارزش بگیرند».

۳- استرس شغلی

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های روان‌شناختی تدریس، به استرس شغلی اشاره شده است. این مضمون شامل دو برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

الف- استرس در باب موفقیت شغلی

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های روان‌شناختی تدریس، به استرس در باب موفقیت شغلی توجه شده است. یکی از مصاحبه‌شونده‌ها گفت: «نبود تجربه و استرس زیاد، بر امر تدریس و یادگیری اثرگذار است»، معلم دیگر می‌گفت: «در این مورد معلم پایه اولی که سابقه کمی در تدریس این پایه دارد همیشه با این استرس روبروست که دانش‌آموز خودش در پایان سال تحصیلی می‌تواند بخواند می‌تونه بنویسه این واقعا من سال اول این استرس را داشتم آیا می‌تونم که دانش‌آموزان یاد بدم که در آخر سال بتونه بنویسد کلمات را بخوندند».

ب- تنیدگی شغلی

بر اساس نتایج به دست آمده از مصاحبه معلمان تازه کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های روان‌شناختی تدریس، به تنیدگی شغلی توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «اصولاً خستگی یک معلم بیشتر عصبی و روانی است که می‌تواند اثرات بدی برای او داشته باشد در باب مدیریت کلاس به خصوص کلاس اولی‌های تازه وارد که تازه مدرسه را شروع کردن باید گفت که مفهوم نظم برای آنها در حال حاضر نامفهوم و آن را به خوبی درک نکرده‌اند در چنین مواردی لازم است که با نمایش چند بازی و سرگرمی این قوانین نظم و ترتیب را باید به آنها یاد داد» و معلم دیگر می‌گفت: «معلم پایه اول واقعاً صبر و تحمل خیلی زیادی می‌خواهد چون از یک طرف باید فشارهای مربوط به زندگی شخصی متحمل میشه و از طرف دیگر با فشارهای مقامات بالای خودش مثل اداره در وهله اول و مرحله دوم مدرسه مدیر معاون و مراحل بعدی حتی والدین خود دانش آموزان دست و پنجه نرم می‌کنه».

۴- چالش‌های دانش‌آموزان دارای اختلالات رفتاری

بر اساس نتایج به دست آمده از مصاحبه معلمان تازه کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های روان‌شناختی تدریس به چالش‌های دانش‌آموزان دارای اختلالات رفتاری اشاره شده است. این مضمون شامل یک برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

- وجود مشکلات در مدیریت دانش‌آموزان بیش فعال

بر اساس نتایج به دست آمده از مصاحبه معلمان تازه کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های روان‌شناختی تدریس، به وجود مشکلات در مدیریت دانش‌آموزان بیش فعال توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «بعضی از دانش‌آموزان در کلاس درس بیش فعال هستند نحوه برخورد با آنها و شناسایی آنان در کلاس از اولویت هاست و اینکه چگونه بتوانیم آنها را در کلاس درس کنترل کنیم».

محوریت افراطی کودک

بر اساس نتایج به دست آمده از مصاحبه معلمان تازه کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های روان‌شناختی تدریس، به عدم تناسب رفتارهای دانش‌آموزان با برخوردهای احترام آمیز معلم اشاره شده است. این مضمون شامل یک برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

- توجه بیش از اندازه به کودک

بر اساس نتایج به دست آمده از مصاحبه معلمان تازه کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های روان‌شناختی تدریس به توجه بیش از اندازه به کودک توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «از طرفی دیگه کودک سالاری و بها دادن زیاد والدین کار رو خیلی سختتر می‌کنه برای ارتباط گیری با بچه‌ها».

سؤال شماره ۵: معلمان تازه کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اخلاق حرفه‌ای تدریس در سال اول چه تجربی دارند؟
جدول شماره ۶: یافته‌های مربوط به سؤال پنجم این پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول ۶ یافته‌های مربوط به سؤال پنجم

تم	برچسب تم	خوشه تم
عدم امانت‌داری معلم در زمینه مشکلات شخصی و خانوادگی دانش آموزان	بی توجهی به امانت داری در مسائل دانش آموزان	عدم رعایت اصل اخلاقی امانت‌داری
ارتباط دادن موضوعات شخصی یا خانوادگی با محیط کلاس	دخالت دادن مشکلات شخصی در محیط کلاس	آمیختگی مسائل خانوادگی معلم با مدرسه
بی توجهی به آزادی عمل دانش آموزان	فقدان آزادی عمل	عدم رعایت اصل تربیتی آزادی

بر اساس مصاحبه‌ها از معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های آموزشی تدریس در سال اول چهار خوشه تم با عناوین ۱- عدم رعایت اصل اخلاقی امانت‌داری، ۲- آمیختگی مسائل خانوادگی معلم با مدرسه، ۳- عدم رعایت اصل تربیتی آزادی و یک برچسب تم برای درون‌مایه شماره یک با عنوان بی توجهی به امانت داری در مسائل دانش آموزان، یک برچسب تم برای درون‌مایه شماره دو با عنوان دخالت دادن مشکلات شخصی در محیط کلاس یک برچسب تم برای درون‌مایه شماره سه با عنوان فقدان آزادی عمل آشکار شد که در زیر آن‌ها را بیان خواهیم کرد.

۱- عدم رعایت اصل اخلاقی امانت‌داری

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اخلاقی حرفه‌ای تدریس، به عدم اعتماد به عدم رعایت اصل اخلاقی امانت‌داری اشاره شده است. این مضمون شامل یک برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

- بی توجهی به امانت داری در مسائل دانش آموزان

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اخلاقی حرفه‌ای تدریس به بی توجهی به امانت داری در مسائل دانش آموزان توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «خیلی از موارد ممکن است دانش آموزان دارای مشکلات شخصی یا خانوادگی باشد من معلم باید امانت دار باشم تا جایی که بتوانم کمک کنم در مورد همکاران هم ممکنه».

۲- آمیختگی مسائل خانوادگی معلم با مدرسه

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اخلاقی حرفه‌ای تدریس، به عدم اعتماد به آمیختگی مسائل خانوادگی معلم با مدرسه اشاره شده است. این مضمون شامل یک برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

- دخالت دادن مشکلات شخصی در محیط کلاس

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اخلاقی حرفه‌ای تدریس، به دخالت دادن مشکلات شخصی در محیط کلاس توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «معلمی، شغلی که لازمه اش وفاداری و دلسوزی و از خود گذشتگی است، ما نباید مشکلات عیدیه‌ای که برای خودمون برای خانواده‌مون پیش میاد در کلاس درس اجرایی کنیم».

۳- عدم رعایت اصل تربیتی آزادی

بر اساس نتایج به دست آمده از مصاحبه معلمان تازه کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اخلاقی حرفه‌ای تدریس، به عدم رعایت اصل تربیتی آزادی اشاره شده است. این مضمون شامل یک برجسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

- فقدان آزادی عمل

بر اساس نتایج به دست آمده از مصاحبه معلمان تازه کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اخلاقی حرفه‌ای تدریس، به فقدان آزادی عمل توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «باید بدونیم در چه موقع جدی باشیم. من خودم دوست دارم با بچه‌ها دوست باشم تا اینکه بیشتر مثلاً به معلم سخت‌گیر یا مفسر باشم دقیقاً باید بچه هم آزادی عمل داشته باشه باید بتونه خودشو تخلیه کنه نه اینکه یه کلاس ساکت و یه کلاسی باشه خشک و خالی باشه خشک باشه که بچه از درس زده بشه».

سؤال شماره ۶: معلمان تازه کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اقتصادی تدریس در سال اول چه تجاربی دارند؟ جدول شماره ۷، یافته‌های مربوط به سؤال ششم این پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول شماره ۷ یافته‌های مربوط به سؤال ششم

تم	برجسب تم	خوشه تم
استفاده از هزینه شخصی برای تهیه وسایل مورد نیاز کلاس	هزینه کرد شخصی در مدارس	اتکای هزینه‌های خاص مدرسه بر معلمان
عدم وجود امکانات در مدارس	فقدان امکانات	نبود لوازم و تجهیزات مادی و آموزشی مناسب
درمضيقه بودن اقتصادی معلمان پایین بودن حقوق معلمان بی توجهی به معیشت معلمان	حقوق و مزایای پایین معلمان	شرایط معیشتی نامناسب معلمان

بر اساس مصاحبه‌ها از معلمان تازه کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اقتصادی تدریس در سال اول سه خوشه تم با عناوین ۱- اتکای هزینه‌های خاص مدرسه بر معلمان، ۲- نبود لوازم و تجهیزات مادی و آموزشی مناسب و ۳- شرایط معیشتی نامناسب معلمان و یک برجسب تم برای درون‌مایه شماره یک با عنوان هزینه کرد شخصی در مدارس، یک برجسب تم برای درون‌مایه شماره دو با عنوان فقدان امکانات و یک برجسب تم برای درون‌مایه شماره سه با عنوان حقوق و مزایای پایین معلمان آشکار شد که در زیر آن‌ها را بیان خواهیم کرد.

۱- اتکای هزینه‌های خاص مدرسه بر معلمان

بر اساس نتایج به دست آمده از مصاحبه معلمان تازه کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اقتصادی تدریس، به اتکای هزینه‌های خاص مدرسه بر معلمان اشاره شده است. این مضمون شامل یک برجسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

- هزینه کرد شخصی در مدارس

بر اساس نتایج به دست آمده از مصاحبه معلمان تازه کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش های اقتصادی تدریس به هزینه کرد شخصی در مدارس توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده ها گفت: «در بسیاری از مواقع معلم برای تهیه وسایل مورد نیاز در کلاس خود شخصا هزینه می کند».

۲- نبود لوازم و تجهیزات مادی و آموزشی مناسب

بر اساس نتایج به دست آمده از مصاحبه معلمان تازه کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش های اقتصادی تدریس، به نبود لوازم و تجهیزات مادی و آموزشی مناسب اشاره شده است. این مضمون شامل یک برچسب تم می باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

- فقدان امکانات

بر اساس نتایج به دست آمده از مصاحبه تازه کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش های اقتصادی تدریس، به فقدان امکانات توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده ها گفت: «بیشتر معلمان نیاز به ابزارهای آموزشی دارند مثلاً پروژکتور یا چینی یا چوب خط یا فلاش کارت بیشتری از مدرسه هام که این امکانات را ندارند».

۳- شرایط معیشتی نامناسب معلمان

بر اساس نتایج به دست آمده از مصاحبه معلمان تازه کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش های اقتصادی تدریس، به شرایط معیشتی نامناسب معلمان اشاره شده است. این مضمون شامل یک برچسب تم می باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

- حقوق و مزایای پایین معلمان

بر اساس نتایج به دست آمده از مصاحبه تازه کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش های اقتصادی تدریس به حقوق و مزایای پایین معلمان توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده ها گفت: «اغلب معلمان یعنی غالب اکثریت معلمان شغل دوم دارند و واقعاً نمی تونن خانواده خودشون رو اداره بکنن و بدین ترتیب به لحاظ اقتصادی در مضیقه هستند»، معلم دیگر می گفت: «حقوق معلم حقوقی نیست که بتونیم روش حساب کنیم» و دیگری می گفت: «بی توجهی به معیشت معلمان یکی از مباحثی بوده که هیچگاه در کشور ما حل نشده که باعث شده معلمان بی ارزش جلوه بدن».

بحث و نتیجه گیری

یافته های سؤال اول با برخی از یافته های اطلاع، سعدآبادی مطلق و یزدانی (۱۴۰۲)، مرتضوی زاده و حسنی (۱۴۰۰) و برجی (۱۳۹۷) همسو است.

در تبیین این یافته باید گفت آموزش و پرورش که نقش تربیتی جامعه را بر عهده دارد و می خواهد محصول ارزشمندی را به جامعه تحویل دهد باید نیروهای سازمانی خوبی تربیت کند و به معلمان آموزش های کافی و وافی ارائه دهد تا آن ها نیز بتوانند دانش آموزانی شایسته و نزدیک تر به ایده آل تحویل جامعه بدهند تا مورد رضایت جامعه باشد. کاستی در مدیریت این روند سیستم آموزش و پرورش

باعث می‌شود معلمان مهارت هرچه بیشتر را از این طریق دریافت نکنند و از همخوانی انتظارات سیستم و معلمان کم شود و این خود عامل عدم قانون مداری مجموع سیستم و مشاهده بی‌نظمی در آن هست. با نگاه اجمالی به مصاحبه‌ها می‌توان به این نتیجه رسید که انتظارات سیستم باید با انتظارات معلم همسو باشد. این انتظارات ازجمله مسئله امکانات و حقوق معلمان است و این امر نیز بر خلاقیت، انگیزه و کارایی معلم در تدریس تأثیر دارد. اگر آموزش‌های ارائه‌شده به معلمان تازه‌کار اثربخشی لازم نداشته باشد و به‌صورت انعطاف ناپذیر و قالبی مطرح شود، کتب درسی موشکافانه بررسی نشود و صرفاً به چپستی پرداخته شود نه چگونگی، ماندگاری و ثمره کم برای دانشجویان دارد و تازه‌کاران در بدو ورود دچار آشفتگی ذهنی می‌شوند و بعد به‌سختی می‌توانند از پس شرایط سخت شغلی برآیند که در پی آن گاهی انگیزه ترک شغل در سال اول به سراغشان می‌آید.

رفتارهای مدیران و جو کلاس از عواملی هست که کم و کیف آن در تدریس معلم دخیل هست البته برای هر معلم این شرایط متفاوت هست و تأثیرات خاص خود را دارد. معلمان کمبود امکانات مدرسه‌ها، جمعیت زیاد کلاس‌ها، رفتار نامناسب برخی مدیران با معلم تازه‌کار، تفاوت دید و تفاوت سن بین خود و مدیر را مانعی برای اجرای مناسب تدریس به شیوه نوین می‌دانستند و خواستار همگن‌سازی انتظارات و اهداف و نیروی انسانی و محتوای کتاب درسی از بالا به پایین با یکدیگر هستند تا بتوانند محتوا را مطابق با هدف‌ها تدریس نمایند و دانش‌آموز شایسته تربیت کنند. با رفع کمبود امکانات، نقص‌های سیستم مدیریتی، عدم تناسب محتوا با اقتضائات سنی دانش‌آموز و موارد ذکرشده در فصل چهارم می‌توان عوامل زمینه‌ای درک شده توسط معلمان تازه‌کار را بهبود بخشید تا مورد استفاده برای زمان‌های آتی باشد. با توجه به پژوهش‌های برجی (۱۳۹۷) برنامه‌های آشناسازی مهم‌ترین اولویت برای کارکنان تازه‌کار در بدو ورود به سازمان است زیرا این فرایند در زندگی شغلی آنان تأثیرگذار است و سازمان آموزش و پرورش نیز باید توجه خاص‌تر به این موضوع داشته باشد. جعفری، ابوالقاسمی، قهرمانی و خراسانی (۱۳۹۶) نشان دادند عوامل معلمان و نیازهای یادگیری آنان، محیط یادگیری، مدیریت مدرسه و منابع مالی بر توسعه حرفه‌ای معلمان مؤثر است که این نتایج نیز هم سو با یافته‌های پژوهش حاضر هست. خاکی وطن (۱۳۹۳) در مورد آموزش‌های بدو ورود معلمان می‌گوید: این آموزش‌ها می‌تواند در معلمان تازه‌کار مهارت‌هایی را ایجاد کنند که در دانشگاه به‌صورت کامل قادر به دستیابی آن نبوده‌اند و این خود باعث ایجاد انگیزه در این معلمان می‌شود. این در حالی هست یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهد که مصاحبه‌شوندگان با توجه به نوع استخدامی بیان‌های متفاوتی از آموزش‌های بدو ورود داشتند و قریب به اتفاق ورودی‌های آزمون استخدامی، آموزش‌های بدو ورود را مفید نمی‌دانستند.

از سوی دیگر معلم چون با انسان سروکار دارد باید دانش روانشناسی و مشاوره را به‌خوبی بلد باشد به‌نحوی که بتواند دانش آموز و مقتضیات سنی و فردی او را بشناسد و درک کند و ویژگی‌های روانی او را تا حدی بداند. از نظر معلمان این دانش یک ابزار موفقیت برای افراد تازه‌کار هست که با درک بهتر رفتارهای دانش‌آموز، معلم می‌تواند رفتار مناسب‌تری با دانش‌آموز چه در تدریس و چه در سایر ارتباطات داشته باشد. یکی از نقص‌هایی که در دوره ابتدایی وجود دارد نبود مشاور برای این دوره هست. این در حالی است که آموزش‌های روانشناسی و مشاوره برای معلمان تازه‌کار باید فراتر از آنچه هست برای آن‌ها در نظر گرفته شود تا مهم‌ترین اصل اولیه که شناخت مخاطب می‌باشد به آن توجه شود.

نتایج سؤال دوم با برخی از یافته‌های مرتضوی زاده و حسینی (۱۴۰۰) و برجی (۱۳۹۷) همسو است.

در تبیین این یافته باید گفت برخی معلمان در هفته‌های اول تدریس خود ایراداتی از قبیل اشکال در فهماندن دروسی چون ریاضی، سردرگمی ورودی‌های آزمون استخدامی به خاطر عدم دریافت آموزش‌های مفید و کاربردی، دید اشتباه معلم تازه‌کار نسبت به چگونگی

ارائه تکلیف جذاب و کاهش بیزاری دانش‌آموز از انجام آن، جلوه نداشتن تهدید معلم برای دانش‌آموز و همچنین درگیری خانواده‌ها برای تکالیف، تشخیص جریمه متناسب با شخصیت و عملکرد دانش‌آموز داشتند که با مرور زمان در سال اول تدریس بهبود یافته است. معلمان به اذعان خود نیز باید رفتار متناسب با شأن خود داشته باشند به لحاظ این‌که دانش‌آموزان از آنان الگوبرداری می‌کنند و از دید دانش‌آموز حرف و عمل معلم دقیق موردسنجش قرار می‌گیرد. پژوهش اقدسی، کیامنش، مهدوی هزاوه و صفرخانی (۱۳۹۳) نشان می‌دهد معلمان به‌طورمعمول برای برقراری نظم در کلاس‌های مدارس دچار مشکل هستند و مهم‌ترین گفتمان معلمان و دانش‌آموزان در کلاس‌های موفق پس از برقراری نظم، ارائه بازخوردهای کلامی و غیرکلامی به دانش‌آموزان از سوی معلم است.

نتایج سؤال سوم با برخی از یافته‌های مرتضوی زاده و حسنی (۱۴۰۰) و برجی (۱۳۹۷) همسو است.

در تفسیر این یافته باید گفت مهارت‌های ارتباطی شامل گوش دادن، صحبت کردن، خواندن و نوشتن است. برای یک تدریس مؤثر معلم باید در همه این زمینه‌ها ماهر باشد. معلم دارای ارتباط خوب همیشه چیزها را آسان‌تر و قابل‌فهم‌تر می‌کند (خان^۱، خان، ضیاء الاسلام^۲، خان، ۲۰۱۷). به‌طورکلی، فرد با گیرنده پیام خود در یک موضوع معین، اشتراک فکر و هماهنگی عقیده پیدا می‌کند. از این‌رو، ارتباط از نظر جهت‌دهی به رفتارهای انسانی، مفید و سازنده است و به دو صورت کلامی و غیرکلامی ایجاد می‌شود. ارتباطات کلامی به‌عنوان شکلی از فعالیت هماهنگ معرفی می‌شود که دارای کارکرد مدیریتی در مقابل دیگر فعالیت‌های هماهنگ است (مروتی و شکریبیگی، ۱۳۹۱).

نحوه ورود معلم به کلاس درس، در دست گرفتن جو روانی کلاس و برقراری ارتباط اولیه با دانش‌آموز از طریق شروع کلاس با گفتگوی صمیمانه و فراهم آوردن فضای خود اظهاری برای دانش‌آموز بجای اینکه در ابتدای کلاس تکالیف بخواهد بررسی شود دارای اهمیت است. برای مدیریت و کنترل کلاس فهمیدن حد تعادل آزادی کلاس مهم می‌باشد که با گذر زمان معلم به آن دست می‌یابد البته باید پایه تحصیلی و موقعیت جغرافیایی مدرسه به‌ویژه در ماه اول مدنظر قرار بگیرد. معلمان تازه‌کار در سن جوانی قرار دارند و ممکن است دانش‌آموزان با توجه به محبت و صمیمیتی که برقرارشده معلم را به‌عنوان خواهر و برادر بزرگ‌تر اشتباه بگیرند. این در حالی است که صمیمیت کم و رفیق نشدن با دانش‌آموز دلیل گوش به حرف ندادن و انجام ندادن تکلیف توسط دانش‌آموز می‌باشد. معلم باید با کسب تجربه، حدودمرزها را برای خود و دانش‌آموز تبیین کند و با قوانین، تشویق و تنبیه مثبت و منفی، ضمن رعایت تحقیر نشدن بچه‌ها در برخوردی که ممکن است رخ بدهد به نظم مطلوب برسد. اما اتخاذ یک رفتار سهل‌گیرانه، رفتار میانه یا رفتار سخت‌گیرانه بستگی به معلم و چگونگی دید مدیر مدرسه در نحوه کلاس داری معلم دارد.

از نکته‌های دیگر این است که معلم عدالت در رفتار داشته باشد و چگونگی رفتار با هر فرد را بداند، گفتگو و تعامل در کلاس برای پیشرفت یادگیرنده حفظ شود، مراقب استفاده‌های نابجای آنان از صمیمت معلم باشد. همچنین توجیه والدین در نحوه برخورد با فرزندشان در صورت نیاز داشته باشد. داشتن دانش برقراری ارتباط مهم و نیز برقراری ارتباط قوی برای پایه اول از اهمیت خاصی برخوردار هست.

۱. Khan

۲. Zia-Ul-Islam

امکان دارد برخی دانش‌آموزان از وقت گذاشتن معلم برای یک دانش‌آموز خاص گله‌مند شوند که در این صورت راهکار آن توجه آنان و رعایت حقوق هر دانش‌آموز هست.

معلمان به علت سال اولی بودن با یکسری دشواری از قبیل عدم اعتماد خانواده‌ها، ترس والدین از معلم تازه‌کار و همچنین گارد گرفتن خانواده‌ها نسبت به معلم سال اولی روبه‌رو می‌شوند. معلم با اینکه کارهایی برای جلب اعتماد خانواده‌ها و اصلاح نظر مدیر مانند مستند کردن فعالیت‌ها و برقراری ارتباط مثبت و سازنده با والدین انجام می‌دهد اما گاهی تداوم این کم‌اعتمادی باعث به وجود آمدن مشکلاتی می‌شود و این مسأله یعنی عدم اطمینان کافی، دیده نشدن معلم توسط کادر مدرسه را در پی خواهد داشت. از نظر معلم تازه‌کار چون حدومرزها را خوب نمی‌شناسد با آزادی بیش‌ازحد دادن و مدارا کردن با خانواده‌ها باعث می‌شود تا والدین دخالت‌هایی در کار معلم بکنند و حتی در کار تدریس به امروپه‌ی کردن خانواده به معلم می‌انجامد و حدومرز مشخص کردن خانواده برای معلم اتفاق می‌افتد که با گذر زمان این حد شناخته خواهد شد. مدیران با معلمان تازه‌کار درباره رفتارهای خانواده‌ها توجیهاتی دارند که استفاده بردن از آن‌ها می‌تواند راهکار مناسبی باشد.

پشتیبانی و حمایت مدیر از معلم، حمایت بیشتر در حضور خانواده‌ها و همچنین طرفداری او در اداره امری مهم برداشت می‌شود. رفتار مدیر باید به‌گونه‌ای باشد که عامل احترام خانواده‌ها به معلم باشد و مدیر طرفداری یک‌جانبه از خانواده‌ها بدون بررسی انجام ندهد زیرا که معلم از این جانب‌داری نایجا از کار زده می‌شود و باعث درگیر شدن ذهن معلم برای راضی نگه‌داشتن مداوم خانواده‌ها می‌شود. رابطه گرم و صمیمی مدیر و معلم سبب بهتر عمل کردن معلم در کلاس می‌شود. نحوه برخورد مدیر با معلم بر روان معلم در حین تدریس تأثیر زیادی دارد.

نتایج سوال چهارم را برخی از یافته‌های اطلاع، سعادابادی مطلق و یزدانی (۱۴۰۲)، مرتضوی زاده و حسنی (۱۴۰۰) و برجی (۱۳۹۷) همسو است.

داشتن انگیزه یک عامل موفقیت در سال اول هست که ممکن است در طول این دوران دچار تغییراتی شود، معلم تازه‌کار به علت جوانی و شورونشاط، انگیزه‌های بالایی دارد؛ نگه‌داشتن این انگیزه در چالش‌های پیش رو از قبیل نوع رفتارهای مدیران، چه در سال‌های ابتدایی و چه در سال‌های پایانی خدمت که مورد مشاهده معلمان تازه‌کار نیز می‌باشد از اهمیت بالایی برخوردار است. این علاقه و اشتیاق به کار معلمی است که باعث انجام کار به نحو احسن می‌باشد.

بنابر مصاحبه‌ها، معلمان نشان دادند که تعهد لازم را نسبت به کار خود داشتند و از داشتن نقاط ضعف در تدریس خود، متأثر و اندوهگین بودند و این نشان‌دهنده تعهد بالای کاری آن‌ها نسبت به کارشان هست و در صورت وجود امکانات دریغ نمی‌کردند اما کمبود امکانات باعث شده آنان نتوانند تدریس شایسته را داشته باشند. آن‌ها بر این باور بودند که دانش‌آموزان به‌عنوان نسل آینده هستند و اثرات تعلیم و تربیت آنان بر زندگی ما گره‌خورده است.

فشاری که از طریق شغل به فرد وارد می‌شود می‌تواند از منابع مختلفی مانند سختی پذیرش بچه‌ها و سختی آموزش و تدریس باشد. چالش در کار با استرس شغلی متفاوت هست. استرس و دلهره شغلی گاهی خوب بوده و در برخی موارد منجر به فشار شغلی خواهد شد. اگر استرس به شکل انگیزه‌ی مثبت کار کند، سودمند به حساب می‌آید اما اگر از حد مطلوب فراتر برود استرس ضررش را فایده‌اش بیشتر می‌شود. مدیریت کلاس به دست معلم تازه‌کار یکی از موارد استرس‌زا هست. متخصصان برای کنار آمدن این فشار کاری بالا و برای

اینکه خود را در این شرایط حفظ کنیم توصیه‌هایی مطرح کردند. و این مهم است که معلمان بدانند که چگونه با فشار کنار بیایند و سالم بمانند. فشار کاری در شغل معلمی معنای خاصی پیدا می‌کند چراکه با بعضی مشکلات و مسائلی مواجه است که صرفاً ناشی از این شغل معلمی هست. معلم با تعدادی دانش‌آموز با تفاوت‌های فردی روبه‌رو هست که وظیفه تدریس به آنان و فهماندن را دارد.

نتایج سؤال پنجم با برخی از یافته‌های اطلاع، سعدآبادی مطلق و یزدانی (۱۴۰۲)، مرتضوی زاده و حسنی (۱۴۰۰) و برجی (۱۳۹۷) همسو است.

یکی از ذات‌هایی که در رابطه با تجارب زیسته معلمان تازه‌کار از سال اول تدریس ظهور پیدا کرده است صلاحیت حرفه‌ای می‌باشد. بسیاری از معلمان تازه استخدام به علت عدم آشنایی با محیط کلاس به وظایف و مسئولیت‌های خود آشنا نیستند. تأثیر منفی معلمان فاقد صلاحیت بر موفقیت دانش‌آموزان به صورت انباشته بوده و حتی پس از سه سال از تماس و ارتباط اولیه با دانش‌آموز قابل‌اندازه‌گیری تشخیص داده شده است (ساندرز^۱ و ریور^۲، ۲۰۱۱). درحالی‌که معلمان اثربخش اختلالات کمتری در کلاس درس دارند، مهارت مدیریت کلاس بهتری دارند، رابطه بهتری با دانش‌آموزان دارند، از استراتژی‌های آموزشی متفاوت و متنوعی استفاده می‌کنند، تعاملات بیشتری با دانش‌آموزان دارند، هنگام پرسش و پاسخ سطوح مختلف تفکر دانش‌آموزان را درگیر می‌کنند و حرفه‌ای معلمی را به‌عنوان خدمت به دانش‌آموزان می‌دانند.

نتایج سؤال ششم با برخی از یافته‌های اطلاع، سعدآبادی مطلق و یزدانی (۱۴۰۲)، مرتضوی زاده و حسنی (۱۴۰۰) و برجی (۱۳۹۷) همسو است.

بسیاری از معلمان شرکت‌کننده در پژوهش مهدیان، حکیم زاده، صفایی و صالحی (۱۳۹۷) معتقد بودند که فرهنگ دانش‌آموزان و والدین درباره احترام به جایگاه معلم نسبت به گذشته تغییر کرده است. گرچه والدین به‌ویژه والدین تحصیل کرده، در مقایسه با دانش‌آموزان احترام بیشتری برای معلمان قائل هستند اما این احترام در مقایسه با گذشته کم‌رنگ‌تر شده است. دانش‌آموزان از طرفی از والدین خود الگوبرداری می‌کنند و از طرف دیگر با بالاتر رفتن پایه‌های تحصیلی و دسترسی گسترده به اطلاعات عمومی و تخصصی از طریق منابع اطلاعاتی موجود و نیز گسترش روحیه فرزند سالاری و حمایت بی‌چون‌وچرای والدین از دانش‌آموزان، رابطه استاد - شاگردی ازمیان‌رفته و دانش‌آموزان احترام کمتری برای معلم خود قائل هستند. سام آرام و قائم پور (۱۳۹۰) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که سطح منزلت اجتماعی معلمان در میان دانش‌آموزان کمی بیش‌ازحد متوسط است و دانش‌آموزان به مهارت‌های حرفه‌ای معلمان بیشتر اهمیت می‌دهند.

۱. Sanders

۲. Riewer

هارگریوز^۱، کانینگهام^۲، اورتون^۳، هانس^۴، هوپر^۵، ملکتایر^۶ و ویلسون^۷ (۲۰۱۱) بعد اقتصادی را از مهم‌ترین ابعاد موردتوجه معلمان دانستند و وضعیت نامناسب اقتصادی و کم بودن میزان حقوق و مزایا را یکی از دلایل مهم پایین بودن منزلت اجتماعی‌شان عنوان کردند و در پژوهش مهدیان و همکاران (۱۳۹۷) چهار بعد برای پایین بودن منزلت اجتماعی معلمان ذکر شده است که شامل چهار بعد اقتصادی، سازمانی، شخصی و اجتماعی می‌گردد. در بعد سازمانی، یکی از مهم‌ترین دلایلی که معلمان برای پایین بودن منزلت اجتماعی‌شان عنوان کرده‌اند، عملکرد ضعیف آموزش و پرورش است. معلمان عملکرد آموزش و پرورش را قابل دفاع نمی‌دانستند و معتقد بودند که باوجود اهمیت زیاد نقش آموزش و پرورش در منزلت اجتماعی معلمان، مسئولان این سازمان به‌منزله متولیان امور معلمان همواره به حمایت‌های لفظی و شعارگونه در سخنرانی‌ها بسنده کرده‌اند و حتی از کوچک‌ترین وظیفه خود که تأمین معاش معلمان است، غفلت کرده‌اند. همچنین، در اکثر موارد، معلمان از منزلت اجتماعی حرفه خود راضی نیستند و ادراک منفی نسبت به منزلت و جایگاه خود در جامعه دارند. البته درصد بسیار کمی از معلمان باوجود بیان مشکلات و کمبودهای موجود از منزلت اجتماعی حرفه خود راضی بودند و دلیل آن را پررنگ بودن ابعاد معنوی حرفه معلمی عنوان کردند.

باوجود مشکلات اقتصادی، پژوهش محسنی (۱۳۸۸) نشان داد که به عقیده معلمان وجود معیارهای اقتصادی و دیدگاه مادی گرایانه برای ارزش‌گذاری مشاغل، دلیل مهم دیگری برای پایین آمدن منزلت اجتماعی معلمان است و در جامعه‌ای که مجموعه‌ای از ارزش‌های اقتصادی در آن حاکم است، عملاً اشتغال افراد به کارهای پردرآمد، جایگاه اصلی را به وجود می‌آورد. دلیل دیگری که در بعد سازمانی منزلت اجتماعی موردتوجه معلمان بوده، ورود افراد نالایق و ناکارآمد به حرفه معلمی و نبودن معیارهای مناسب و عادلانه برای ارتقای معلمان است. به عقیده ایشان، گاهی افرادی با رشته تحصیلی غیر مرتبط وارد این حرفه می‌شوند و گاهی هم اخلاق و شخصیت مناسب برای حرفه معلمی را دارا نیستند. همچنین آموزش و پرورش معیارها و ملاک‌های عادلانه‌ای را برای ارتقای معلمان در نظر نمی‌گیرد و رابطه گرایی در این زمینه وجود دارد. این در حالی است که مقام علمی و آموزشی از عوامل تعیین‌کننده منزلت اجتماعی است (نوبدی وبرزگر، ۱۳۸۲ و فرسار، ۱۳۷۷). همچنین بر اساس اظهارنظر معلمان شرکت‌کننده در پژوهش مهدیان و همکاران (۱۳۹۷)، بروز رفتارهای ناخوشایند معلمان در برابر دانش‌آموزان و والدین موجب شکل‌گیری ذهنیت منفی در جامعه می‌شود و منزلت اجتماعی معلمان را پایین می‌آورد. به این ترتیب از انگیزه و اعتمادبه‌نفس معلمان کاسته می‌شود و منجر به پشیمانی از انتخاب شغل، عدم تمایل به ادامه کار، احساس خستگی، کم‌کاری و عدم تمایل نیروهای مستعد به جذب در این حرفه می‌شود.

۱. Hargreaves
  ۲. Cunningham
  ۳. Everton
  ۴. Hansen
  ۵. Hopper
  ۶. McIntyre
  ۷. Wilson
- ۹۲

به طور کلی موقعیت و منزلت معلمان در جامعه نیازمند بازنگری و حمایت دست‌اندرکاران امر آموزش است. افزایش دستمزد و امکانات مالی، حمایت رسانه‌ها، جذب نیروهای لایق و کارآمد و فرهنگ‌سازی از راهکارهایی هستند که از یک سو به عملکرد مثبت معلمان می‌انجامد و از سوی دیگر موجب بالا رفتن جایگاه معلمی در میان سایر مشاغل و به طبع آن دانش‌آموزان و والدینشان می‌شوند (همان).

پیشنهادهای پژوهش

- با توجه به یافته‌های سؤال اول پیشنهاد می‌گردد نظام آموزش و پرورش نظام ارزیابی عملکرد معلمان را بر مبنای صلاحیت‌های حرفه‌ای طراحی کرده و بر مبنای آن میزان برخورداری از صلاحیت‌ها را به طور دقیق و نظام‌مند موردسنجش و ارزیابی قرار دهد. لازم است نظام آموزش و پرورش مسئله صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان در تمام سطوح آموزش و پرورش و جامعه توجه جدی شود و جهت بهبود کیفیت معلمان عزم راسخ در تمام رده‌های مدیریتی وجود داشته باشد. همچنین با توجه به اثرات سو معلمان فاقد صلاحیت مدیریت آنان را با جدیت در دستور کار قرار دهند.
- با توجه به یافته‌های سؤال دوم پیشنهاد می‌شود کارگروه‌هایی جهت کاستن مشکلات برنامه‌ریزی آموزش و پرورش تشکیل شود و با بهره‌گیری از نتایج این پژوهش، راهکارها و آیین‌نامه‌های لازم را جهت کاستن چالش‌های مربوط به محتوا و برنامه درسی، فضا و امکانات آموزشی، نحوه اجرای ارزشیابی ارائه نماید.
- با توجه به یافته‌های سؤال سوم، ایجاد برنامه‌های تبادل نظر و همیاری بین معلمان تازه‌کار و معلمان باتجربه‌تر می‌تواند به این افراد کمک کند تا احساس حمایت بیشتری داشته باشند، لذا پیشنهاد می‌شود سیاست‌گذاران و متولیان امور آموزشی با برنامه‌ریزی و اقدامات مناسب، زمینه را برای حمایت از معلمان تازه‌کار و کاهش چالش‌های اجتماعی آنها فراهم کنند.
- با توجه به یافته‌های سؤال چهارم پیشنهاد می‌شود اطلاع‌رسانی‌های لازم صورت گیرد تا مدیران مدارس و معلمان باسابقه، با ایجاد جوی آموزشی و صمیمانه در مدرسه، هم موجبات موفقیت و تعالی همکاران و دانش‌آموزان را فراهم کنند، هم لحظاتی شاد و آرام در زمان کاری داشته باشند.
- با توجه به یافته‌های سؤال پنجم پیشنهاد می‌شود اطلاع‌رسانی‌های لازم به والدین دانش‌آموزان صورت گیرد تا با آگاهی از چالش‌های حرفه‌ای معلمان تازه استخدام در ارتباط با والدین، سعی در تعامل بهتر با معلمان نمایند.
- با توجه به یافته‌های سؤال ششم پیشنهاد می‌شود دولت و وزارت آموزش و پرورش به بهبود وضعیت اقتصادی معلمان و تهیه امکانات مادی مدارس بیشتر توجه کند.

منابع

- ادیب، یوسف، احدی‌ارسون، کبری و مولافق‌اچای، سمیه. (۱۳۹۵). مطالعه تجربیات دبیران دوره متوسطه شهر تبریز از ارزشیابی مستمر: یک مطالعه پدیدار شناسی. آموزش و ارزشیابی، ۳۳(۱)، ۱۳-۴۳.
- اطلا، سعدآبادی مطلق و یزدانی. (۱۴۰۲). پژوهشی با عنوان بررسی اصلاحات در باورهای آموزشی معلمان: مقایسه معلمان پیش از خدمت و معلمان تازه‌کار. زبان شناسی کاربردی و ادبیات کاربردی: پویاها و پیشرفت‌ها. دوره ۱۱، شماره ۱، ۷۵-۵۵.
- افتخاری، عبدالرضا رکن الدین، بدری، سیدعلی، پایدار، ابوزر، سوادی، علی‌اصغر. (۱۳۹۱). تحلیل ادراکات روستائیان از پیشرفت زندگی، و ابعاد و موانع آن (مطالعه موردی: روستای دوساری دشت جیرفت). پژوهش‌های روستایی، ۳(۳)، ۵۱-۷۳.

اقدسی، سمانه؛ کیامنش، علیرضا؛ مهدوی هزاوه، منصوره؛ صفرخانی، مریم. (۱۳۹۳). تعامل معلم-دانش‌آموز در کلاس درس مدارس موفق و ناموفق: مطالعه موردی از مدارس ابتدایی شرکت‌کننده در آزمون پرلز ۲۰۰۶ و تیمز ۲۰۰۷. تعلیم و تربیت، ۳۰ (۱۱۹)، ۹۳-۱۲۰.

آرش، مجید، احمدی اصل، فرهاد، عباسی، جعفر و غلیپور، داوود. (۱۳۹۲). بررسی رابطه بین جامعه‌پذیری سازمانی و بروندادهای نقش معلمان تازه‌کار. نوآوری‌های مدیریت آموزشی، ۷ (۲)، ۱۵-۷.

برجی، زهرا. (۱۳۹۷). درک و تجربه کارکنان تازه‌کار از فرایند آشناسازی بدو استخدام با رویکرد پدیدارشناسی (مورد مطالعه کارکنان تازه‌کار ۱۳۹۶-۱۳۹۹). پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه ایلام.

پورعلی، پری‌ناز، سیف‌نراقی، مریم و نادری، عزت‌اله. (۱۳۹۴). بررسی چگونگی کاربست مؤلفه‌های آموزش و پرورش انسان‌گرایانه با تأکید بر افزایش انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان در مدارس ابتدایی تهران. پژوهش در یادگیری آموزشگاهی و مجازی، ۱۱ (۳)، ۶۷-۸۱.

جعفری، حسن، ابوالقاسمی، محمود، قهرمانی، محمد و خراسانی، اباصلت. (۱۳۹۶). عوامل سازمانی و زمینه‌ای توسعه حرفه‌ای معلمان ابتدایی در مدارس استثنایی. مدیریت مدرسه، ۵ (۱)، ۷۳-۹۲.

خاکی وطن، نفیسه. (۱۳۹۳). بررسی رابطه بین نگرش معلمان تازه‌کار درباره‌ی آموزشهای بدو خدمت و انگیزش آنان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبائی.

سام آرام، عزت الله و قائم پور، محمدعلی. (۱۳۹۰). سنجش منزلت اجتماعی معلمان در بین دانش‌آموزان. مطالعات توسعه اجتماعی ایران، ۳ (۴)، ۸۷-۷۷.

شاهدوستی، لیلا. (۱۳۹۰). نقش متغیرهای خانه، پیشینه دانش‌آموز، جو مدرسه و فرایند تدریس در پیشرفت ریاضی دانش‌آموزان پایه سوم راهنمایی. بر اساس مطالعات تیمز (۲۰۰۷). پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان تبریز، ایران.

شفتائی، راضیه و صالحی، کیوان. (۱۳۹۶). بازنمایی تجربه زیسته آموزگاران از مشکلات یادگیری دانش‌آموزان ابتدایی: مطالعه‌ای به روش پدیدارشناسی. پژوهش‌های کاربردی روانشناختی، ۱۸ (۱)، ۱۶۹-۱۸۸.

صافی، احمد. (۱۳۹۰). آموزش و پرورش ابتدایی، راهنمایی تحصیلی و متوسطه. چاپ چهارم. تهران: سمت.

علاقه بند، علی. (۱۳۹۲). جامعه‌شناسی آموزش و پرورش. تهران: سایه سخن.

فرخزاد، پرویز. (۱۳۹۵). راهنمای پژوهش تاریخی (کتابخانه‌ای). تهران: طهوری.

فرسار، احمد. (۱۳۷۷). جامعه‌شناسی: اصول، مبانی و نظریه‌پردازان. تهران: نشر اوحدی.

محسنی، منوچهر. (۱۳۸۸). جامعه‌شناسی عمومی. تهران: کتابخانه طهوری

محمدی، مهدی. ناصری چهرمی، رضا. مختاری، زینب. حسام‌پور، زهرا. ناصری چهرمی، راحیل. (۱۳۹۷). فهم پدیدارشناسانه تجربه زیسته معلمان دوره ابتدایی از ارتباطات کلامی. نوآوری‌های آموزشی، ۱۷ (۳)، ۱۷-۳۲.

مرتضوی زاده، سید حشمت‌الله و حسینی، محمد. (۱۴۰۰). واکاوی تجارب زیسته معلمان تازه‌کار از چالش‌های تدریس در کلاس‌های چندپایه. رویکردهای نوین آموزشی، ۱۱۵-۱۴۰ (۱)، ۱۱۶-۱۱۵.

مروتی، سهراب؛ شکرپیگی، ترگس. (۱۳۹۱). نقش ارتباطات کلامی در سازندگی رفتارهای انسان از دیدگاه قرآن و روایات. بصیرت و تربیت اسلامی، ۹ (۲۲)، ۲۵-۵۹.

مهدیان، سمیه، حکیم زاده، رضوان، صفایی موجد، سعید و صالحی، کیوان. (۱۳۹۷). بازنمایی ادراک و تجربه زیسته معلمان از منزلت اجتماعی‌شان: مطالعه‌ای به روش پدیدارشناسی. خانواده و پژوهش، ۱۵ (۱)، ۱۹-۳۸.

یعقوب نژاد قاین، ناصر، بهرنگی، محمدرضا و زین آبادی، حسن رضا. (۱۳۹۴). معلمان تازه‌کار از والدین چه انتظاراتی دارند؟ یافته‌های یک پژوهش کیفی- کمی در مدارس ابتدایی تهران. علوم تربیتی، ۲۲ (۲)، ۲۰-۵.

Hargreaves, L., Cunningham, M., Everton, T., Hansen, A., Hopper, B., McIntyre, D. & Wilson, L. (2006). The status of teachers and the teaching profession: Views from inside and outside the profession: Interim findings from The Teachers Status Project. Research Report No 755- London: DfES.

Khan, A., Khan, A., Zia-Ul-Islam, S., & Khan, M. (2017). Communication Skills of a Teacher and Its Role in the Development of the Students' Academic Success. Journal of education and Practice, 8(1), 18-21.

Sanders, B.w. & Riewer, R. D. (2011). Born to burnout: A meta-analytic path model of personality, job burnout, and work outcomes. Journal of Vocational Behavior, Vol. 76, (3), 487-506.

Examining the experiences of novice first grade elementary teachers in Mahabad city regarding the challenges of teaching in the first year

Serwa Rezazadeh^۱ and Edris Islami^۲

Abstract

The main purpose of this research was to investigate and identify the experiences of novice first grade teachers in Mahabad city regarding the challenges of teaching in the first year. The present research was carried out using a qualitative approach and a phenomenological method. The participants of this study are newly hired teachers of education, ten of them were selected using targeted and snowball methods. A semi-structured interview was used to collect data. The validity of the interviews was confirmed by the supervisor. In this research, the reliability of the qualitative method is controlled by preparing and using a written framework for the interview. This codified framework was used in all the interviews after the approval of the professors and ensuring its effectiveness in covering the objectives. Also, the method of Smith et al., which contains three types of theme coding, theme tag and theme cluster, was used for data analysis. Based on the interviews with novice first grade teachers of Mahabad city about the challenges of teaching in the first year, 22 theme clusters with titles 1- lack of supervision and guidance, 2- presence of inappropriate organizational behaviors, 3- inappropriate amount of learning resources, 4- presence of language problems and students' writing, 5- Psychological challenges of students, 6- Weakness in educational planning, 7- Challenges of students with behavioral disorders, 8- Deficiency in the link between school and family, 9- Inadequacy of students' behaviors with teachers' respectful attitudes, 10- Challenges in communication skills.

Keywords: novice teachers, educational challenges, management challenges, social

^۱. Mahabad education, Kordestan, Iran serwarezazadeh761@gmail.com

^۲. associate professor islamic azad university of mahabad, Kordestan, Iran. edrisislami@yahoo.com